

povrchových stanoví vodoprávní úřad nejvýše přípustné hodnoty jejich množství a znečištění. Při tom se vychází z nařízení vlády č. 61/2003 Sb., o ukazatelích a hodnotách přípustného znečištění povrchových vod a odpadních vod, náležitostech povolení k vypouštění odpadních vod do vod povrchových a do kanalizací a o citlivých oblastech.

Závadné látky jsou látky, které nejsou odpadními vodami a které mohou ohrozit jakost povrchových nebo podzemních vod (viz § 39 odst. 1 vodního zákona). Seznam nebezpečných závadných látek a zvláště nebezpečných závadných látek je uveden v příloze č. 1 k vodnímu zákonu.

K odst. 5:

Zákon č. 167/2008 Sb. obsahuje zmocnění pro vydání nařízení vlády, které by mělo stanovit bližší podmínky finančního zajištění podle tohoto zákona. Tímto prováděcím právním předpisem by měly být upraveny způsob hodnocení rizik, kritéria posuzování dostatečného finančního zajištění pro provozovatele a bližší podmínky provádění a způsobu finančního zajištění k provedení preventivních nebo nápravných opatření.

Toto zmocňovací ustanovení nabývá účinnosti ke dni 30. dubna 2011 (viz § 29 zákona č. 167/2008 Sb.).

Související právní předpisy:

Nařízení EMAS

Vodní zákon

Související ustanovení zákona:

§ 1 odst. 2 písm. a), § 2 písm. a), h), i), j), k) a q), § 3, § 4, § 6, § 7, § 9 odst. 4, § 12, § 13, § 16, § 19 odst. 1 písm. e), § 29, příloha č. 1

Hlava IV

Případy přeshraniční ekologické újmy

§ 15

(1) Jestliže se ekologická újma nebo její bezprostřední hrozba týká nebo může týkat jiného členského státu Evropských společenství (dále jen „členský stát“), oznámí to příslušný orgán neprodleně ministerstvu.

(2) Ministerstvo v součinnosti s příslušným orgánem

a) poskytuje příslušným orgánům členských států, které mohou být eko-

logickou újmou dotčeny, potřebné informace týkající se bezprostředně hrozící nebo existující ekologické újmy pocházející z České republiky, aby mohly přijmout potřebná opatření k odstranění, odvrácení nebo minimalizaci ekologické újmy,

b) spolupracuje s příslušnými orgány členských států při přijímání preventivních a nápravných opatření a bere v úvahu doporučení vypracovaná příslušnými orgány členských států.

(3) Jestliže se ekologická újma nebo její bezprostřední hrozba pocházející z území jiného členského státu dotkne nebo může dotknout České republiky, je orgán veřejné správy, který informaci obdrží, povinen poskytnout tuto informaci bezodkladně ministerstvu.

(4) V případě, že Česká republika zjistí, že na jejím území došlo k ekologické újmě, jež má původ na území jiného členského státu, oznámí ministerstvo tuto skutečnost Komisi Evropských společenství a příslušným úřadům všech ostatních členských států dotčených ekologickou újmou nebo přijímanými preventivními opatřeními nebo nápravnými opatřeními a případně doporučí členskému státu, z jehož území ekologická újma pochází, přijetí preventivních opatření nebo nápravných opatření. Zároveň určí výši nákladů, které vznikly České republice v souvislosti s přijetím preventivních opatření nebo nápravných opatření, a bude požadovat jejich náhradu.

Komentář:

K odst. 1:

Zákon č. 167/2008 Sb. za účelem transpozice článku 15 směrnice 2004/35/ES upravuje problematiku řešení případů přeshraniční ekologické újmy nebo její bezprostřední hrozby pocházející z území České republiky. Směrnice 2004/35/ES požaduje, aby v případě, že se ekologická újma nebo její bezprostřední hrozba dotýká několika členských států ES nebo je toto pravděpodobné, tyto členské státy spolupracovaly, a to i prostřednictvím vhodné výměny informací, ve snaze zajistit, aby byla v souvislosti s případy přeshraniční ekologické újmy přijata nezbytná preventivní nebo nápravná opatření.

Zákon č. 167/2008 Sb. stanoví příslušným orgánům podle tohoto zákona (zejména České inspekci životního prostředí, správám národních parků a chráněných krajinných oblastí, popř. újezdním úřadům) povinnost neprodleně oznámit Ministerstvu životního prostředí zjištění ekologické újmy

nebo její bezprostřední hrozby týkající se nebo pravděpodobně se týkající jiného členského státu ES.

K odst. 2:

Ministerstvo životního prostředí, jakožto ústřední správní úřad na úseku předcházení a nápravy ekologické újmy, spolupracuje s příslušnými orgány ostatních členských států ES v případě, že se ekologická újma dotýká jiných členských států ES [§ 16 odst. 2 písm. e) zákona č. 167/2008 Sb.]. Ministerstvo životního prostředí v součinnosti s prvoinstančním místně příslušným orgánem za tím účelem poskytuje příslušným orgánům členských států ES, které mohou být ekologickou újmou nebo její bezprostřední hrozbou pocházející z území České republiky dotčeny, potřebné informace. Ministerstvo životního prostředí má dále spolupracovat s příslušnými orgány členských států ES při přijímání preventivních nebo nápravných opatření a brát v úvahu doporučení příslušných orgánů členských států ES.

K odst. 3:

Zákon č. 167/2008 Sb. stanoví orgánům veřejné správy, které obdrží informaci o tom, že se určitá ekologická újma nebo její bezprostřední hrozba pocházející z území jiného členského státu ES může dotknout území České republiky, povinnost poskytnout tuto informaci bezodkladně Ministerstvu životního prostředí.

K odst. 4:

Pakliže příslušné orgány v České republice zjistí, že na státním území České republiky došlo k ekologické újmě, která má původ na území jiného členského státu ES, oznamuje Ministerstvo životního prostředí ČR tuto skutečnost Komisi ES a příslušným úřadům všech ostatních členských států ES dotčených ekologickou újmou nebo přijímanými preventivními opatřeními nebo nápravnými opatřeními. Ministerstvo životního prostředí ČR je na základě zákona č. 167/2008 Sb. rovněž oprávněno doporučit jinému členskému státu ES, z jehož území pochází znečištění způsobující ekologickou újmu, přijetí preventivních nebo nápravných opatření. Ministerstvo životního prostředí ČR by v tomto případě zároveň mělo určit výši nákladů, které vznikly České republice v souvislosti s přijetím preventivních nebo nápravných opatření, a mělo by požadovat náhradu těchto vynaložených nákladů po příslušném orgánu daného členského státu ES, z jehož území pochází znečištění způsobující ekologickou újmu na území České republiky.

Související ustanovení zákona:

§ 2 písm. a), j), k) a q), § 16

Hlava V
Výkon státní správy a sankce

§ 16
Výkon státní správy

(1) Státní správu podle tohoto zákona vykonávají příslušné orgány, kterými jsou

- a) ministerstvo,
- b) Česká inspekce životního prostředí (dále jen „inspekce“),
- c) správy národních parků a správy chráněných krajinných oblastí,
- d) Ministerstvo obrany,
- e) Ministerstvo zdravotnictví,
- f) krajské hygienické stanice,
- g) újezdní úřady.

(2) Ministerstvo

- a) je ústředním správním úřadem na úseku předcházení a nápravy ekologické újmy,
- b) vykonává vrchní státní dozor nad tím, jak další příslušné orgány vykonávají působnost stanovenou tímto zákonem,
- c) vede souhrnnou evidenci případů ekologické újmy a její bezprostřední hrozby na území České republiky a jejich řešení,
- d) přezkoumává rozhodnutí inspekce a správ vydaná na základě tohoto zákona,
- e) spolupracuje s příslušnými orgány ostatních členských států v případě, že se ekologická újma dotýká několika členských států,
- f) poskytuje orgánům Evropských společenství informace požadované právními akty Evropských společenství a plní další úkoly vyplývající z členství České republiky v Evropských společenstvích v oblasti předcházení a nápravy ekologické újmy.

(3) Inspekce

- a) přijímá sdělení o bezprostřední hrozbě ekologické újmy (§ 6 odst. 2) nebo o vzniklé či zjištěné ekologické újmě (§ 7 odst. 2),
- b) kontroluje dodržování povinností stanovených tímto zákonem nebo rozhodnutím či opatřením vydaným na jeho základě a je oprávněna

- kontrolovat údaje poskytnuté provozovatelem včetně údajů o rozsahu znečištění,
- c) zjišťuje a eviduje případy ekologické újmy,
 - d) vydává rozhodnutí o uložení preventivních opatření nebo nápravných opatření,
 - e) rozhoduje o náhradě nákladů (§ 12 odst. 1),
 - f) ukládá pokyny nebo jiná opatření na základě tohoto zákona,
 - g) vede přehledy informací o případech ekologické újmy nebo její bezprostřední hrozby a o projednávaných nebo uložených preventivních opatřeních a nápravných opatřeních,
 - h) ukládá pokuty za správní delikty,
 - i) plní další úkoly příslušného orgánu vyplývající z tohoto zákona.

(4) Na území národních parků a chráněných krajinných oblastí a jejich ochranných pásem jsou příslušným orgánem v rozsahu působnosti inspekce správy národních parků nebo chráněných krajinných oblastí¹⁹⁾. Správa národního parku nebo chráněné krajinné oblasti je věcně příslušným orgánem podle tohoto zákona, pokud se příčina vzniku ekologické újmy nebo její bezprostřední hrozby nachází na území národního parku nebo chráněné krajinné oblasti nebo v ochranném pásmu národního parku nebo chráněné krajinné oblasti.

(5) Ministerstvo obrany přezkoumává rozhodnutí újezdních úřadů vydaná na základě tohoto zákona.

(6) Ministerstvo zdravotnictví vykonává vrchní státní dozor nad krajskými hygienickými stanicemi z hlediska hodnocení analýzy rizik pro lidské zdraví (§ 11 odst. 2).

(7) Krajské hygienické stanice vydávají na základě požadavku inspekce, správy národního parku nebo chráněné krajinné oblasti nebo újezdního úřadu odborná stanoviska k analýzám rizik pro lidské zdraví a k nápravným opatřením při ekologické újmě na půdě.

(8) Na území vojenských újezdů jsou příslušným orgánem v rozsahu působnosti inspekce újezdní úřady.

¹⁹⁾ § 75 odst. 1 písm. e) zákona č. 114/1992 Sb., ve znění zákona č. 132/2000 Sb., zákona č. 76/2002 Sb. a zákona č. 218/2004 Sb.

Komentář:

K odst. 1:

Směrnice 2004/35/ES ve svém čl. 11 požaduje, aby členské státy ES určily příslušný orgán nebo orgány odpovědné za plnění povinností stanovených touto směrnicí. Příslušný orgán má povinnost určit, který provozovatel zavinil škody nebo bezprostřední hrozbu škod, posoudit význam škod a stanovit, která nápravná opatření by měla být přijata podle přílohy II. Za tím účelem je příslušný orgán oprávněn po příslušném provozovateli požadovat, aby provedl své vlastní posouzení a poskytl všechny nezbytné informace a údaje.

Zákon č. 167/2008 Sb. upravuje výkon státní správy související s předcházením a nápravou ekologické újmy podle tohoto zákona. Příslušnými orgány, které vykonávají státní správu, jsou Ministerstvo životního prostředí, Česká inspekce životního prostředí a správy národních parků a chráněných krajinných oblastí na území těchto zvláště chráněných území. Na území vojenských újezdů vykonávají působnost namísto inspekce újezdní úřady podle zákona o zajišťování obrany. Krajské hygienické stanice v určitých věcech (§ 16 odst. 7 zákona č. 167/2008 Sb.) s inspekcí, správami a újezdními úřady spolupracují.

Ústředním správním úřadem na úseku předcházení a nápravy ekologické újmy je Ministerstvo životního prostředí. Kromě toho však jsou některé působnosti svěřeny i Ministerstvu zdravotnictví (vrchní státní dozor nad krajskými hygienickými stanicemi) a Ministerstvu obrany (přezkum rozhodnutí újezdních úřadů).

K odst. 2:

Zákon č. 167/2008 Sb. stanoví kompetence Ministerstva životního prostředí jakožto ústředního správního úřadu na úseku předcházení a nápravy ekologické újmy. Vedle této kompetence vykonává i vrchní státní dozor na tomto úseku, s výjimkou vrchního státního dozoru nad krajskými hygienickými stanicemi z hlediska hodnocení analýzy rizik pro lidské zdraví (viz § 11 odst. 2 a § 16 odst. 6 zákona č. 167/2008 Sb.). Dále má Ministerstvo životního prostředí kompetenci evidenční, vede souhrnnou evidenci případů ekologické újmy nebo její bezprostřední hrozby podle tohoto zákona. Podobně jako v jiných zákonech z oblasti ochrany životního prostředí i podle zákona č. 167/2008 Sb. má Ministerstvo životního prostředí funkci odvolacího, druhoinstančního orgánu, kdy přezkoumává rozhodnutí inspekce a správ.

Plně se zde použije správní řád, zejména § 81 a následující. Odkladný účinek odvolání v případě řízení zahájeném podle § 8 zákona č. 167/2008 Sb. je podle § 21 odst. 1 tohoto zákona vyloučen. Ministerstvo životního prostředí má i kompetence v oblasti mezinárodní působnosti zákona č. 167/2008 Sb., spolupracuje s příslušnými orgány ostatních členských států ES v případě, že se ekologická újma dotýká několika členských států ES, poskytuje orgánům Evropských společenství informace požadované právními akty Evropských společenství a plní v oblasti předcházení a nápravy ekologické újmy další úkoly vyplývající z členství České republiky v Evropských společenstvích (srov. dále komentář k § 15 zákona č. 167/2008 Sb.).

K odst. 3:

Stanoví se působnost České inspekce životního prostředí vykonávaná podle zákona č. 167/2008 Sb. Nejde o jediné ustanovení tohoto druhu v zákoně, podrobnosti výkonu kontroly jsou upraveny v § 18 zákona č. 167/2008 Sb. Česká inspekce životního prostředí je specializovaným správním úřadem v oblasti ochrany životního prostředí a organizační složkou státu, podřízenou Ministerstvu životního prostředí. Ministerstvo vůči ní vykonává funkci nadřízeného orgánu a přezkoumává její rozhodnutí. Česká inspekce životního prostředí byla zřízena zákonem o České inspekci životního prostředí (č. 282/1991 Sb.), kterým měla původně svěřenou pouze kompetenci na úseku ochrany lesa. Postupně jí byly dalšími zákony svěřovány další kompetence na úseku ochrany životního prostředí, včetně například ochrany vod či ochrany přírody a krajiny, dosud však nikoliv například na úseku ochrany zemědělského půdního fondu nebo ochrany horninového prostředí.

Ustanovení § 16 odst. 3 zákona č. 167/2008 Sb. se však netýká jen klasické působnosti České inspekce životního prostředí, tedy kontroly a ukládání sankcí, ukládání pokynů a opatření k zajištění povinností vyplývajících z tohoto zákona, ale i dalších činností, jako je zejména přijímání sdělení, evidence, monitoring nebo vedení databáze informací o případech ekologické újmy. Především ale vydává rozhodnutí o uložení preventivních nebo nápravných opatření a rozhoduje také o náhradě nákladů podle § 12 odst. 1 zákona č. 167/2008 Sb. Na rozhodování se vztahuje správní řád a podpůrně též zákon o státní kontrole. Z hlediska územní působnosti má Česká inspekce životního prostředí kompetence na celém území České republiky, s výjimkou území národních parků a chráněných krajinných oblastí a jejich ochranných pásem, a dále s výjimkou území vojenských újezdů.